

POSTANOWIENIE

Dnia 8 czerwca 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSNRyszard Witkowski (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Konrad Wytrykowski

Ławnik SN Jolanta Jarząbek

w sprawie K. L. - prokuratora Prokuratury Rejonowej w P. o przedłużenie na dalszy niezbędny okres zawieszenia w czynnościach służbowych,
po rozpoznaniu w Izbie Dyscyplinarnej na posiedzeniu w dniu 8 czerwca 2021 r. odwołania, wniesionego przez K.L. od postanowienia z dnia 20 stycznia 2021 r., sygn. PK I SD (...),

na podstawie art. 437 § 1 k.p.k. w związku z art. 150 § 5 i art. 171 pkt 1 ustawy z dnia 28 stycznia 2016 roku – Prawo o prokuraturze

postanowił:

utrzymać w mocy zaskarżone postanowienie.

UZASADNIENIE

W dniu 7 stycznia 2021 r. do Sądu Dyscyplinarnego przy Prokuratorze Generalnym wpłynął wniosek Pierwszego Zastępcy Rzecznika Dyscyplinarnego Prokuratora Generalnego z dnia 5 stycznia 2021 r. sygn. PK I RD (...) o przedłużenie na dalszy niezbędny okres, tj. do dnia 27 lipca 2021 r. zawieszenia w czynnościach **K. L. – prokuratora Prokuratury Rejonowej w P.**

W wyniku analizy akt sprawy sygn. PK I RD (...) Prokuratury Krajowej stwierdzono, że zarządzeniem z dnia 28 stycznia 2019 r. sygn. akt PO V WO (...) przełożony dyscyplinarny – Prokurator Okręgowy w P. działając na podstawie art. 150 § 1 i 2 ustawy z dnia 28 stycznia 2016 r. – Prawo o prokuraturze, zawiesił obwinionego w czynnościach.

Następnie na mocy postanowień Sądu Dyscyplinarnego przy Prokuratorze Generalnym z dnia 19 lipca 2019 r. sygn. akt PK I SD (...), z dnia 16 grudnia 2019 r. sygn. akt PK I SD (...) oraz 16 lipca 2020 r. sygn. akt PK I SD (...) okres zawieszenia obwinionego w czynnościach został przedłużony do dnia 27 stycznia 2021 r. Ponadto z akt sprawy PK I RD (...) wynika, że w dniu 15 marca 2019 r. Pierwszy Zastępca Rzecznika Dyscyplinarnego Prokuratora Generalnego wszczął postępowanie dyscyplinarne w sprawie przewinienia dyscyplinarnego popełnionego przez obwinionego, polegającego na tym, że co najmniej od dnia 25 stycznia 2019 r. do dnia 28 stycznia 2019 r. w zajmowanym przez siebie pokoju nr [...] w siedzibie Prokuratury Rejonowej w P., na zawieszonym na ścianie kalendarzu z roku 2016 w górnej części posiadał przypięty publicznie kolorowy wydruk plakatu z wizerunkiem mężczyzny w mundurze nazistowskim, trzymającym w ręce flagę z logo partii (...), zaś w tle znajdowały się osoby pozdrawiające się nazistowskim gestem, a pod powyższym zdjęciem umieszczone zostało hasło „Ein Volk, ein (...), ein Katschor!” co ze względu na zawartą w nim treść, wskazuje na znieważenie osoby publicznej, a także na publiczne propagowanie symboliki faszystowskiej, które to zachowanie naraziło na szwank wizerunek Prokuratury, jako organu stojącego na straży przestrzegania praworządności. Obwiniony uchybił tym godności urzędu prokuratora, tj. dopuścił się przewinienia dyscyplinarnego określonego w art. 137 § 1 ustawy – Prawo o prokuraturze.

Pierwszy Zastępca Prokuratora Generalnego uargumentował wniosek niemożnością ukończenia postępowania dyscyplinarnego w wyznaczonym wcześniej terminie, z uwagi na niestawiennictwo obwinionego, usprawiedliwione pandemiczną sytuacją w kraju i jego osobistym stanem zdrowia. Konieczność przedłużenia okresu zawieszenia obwinionego prokuratora K. L. w czynnościach wynika również z charakteru deliktów dyscyplinarnych będących przedmiotem postępowania dyscyplinarnego, noszących znamiona uchybienia godności urzędu prokuratora, zaś do chwili obecnej nie ustały przesłanki, które stanowiły podstawę do odsunięcia obwinionego wykonywania przez niego obowiązków służbowych.

Równolegle, w Wydziale Spraw Wewnętrznych Prokuratury Krajowej, toczy się śledztwo, które podobnie jak i postępowanie dyscyplinarne nie może zostać

zakończone bez przeprowadzenia czynności procesowych z udziałem obwinionego, zaś te, uzależnione są od panującej w kraju sytuacji epidemiologicznej wywołanej przez COVID-19.

Sąd Dyscyplinarny przy Prokuratorze Generalnym, uchwałą z dnia 6 maja 2020 r., w sprawie o sygn. akt PK I SD (...), po rozpoznaniu wniosków Naczelnika Wydziału Spraw Wewnętrznych Prokuratury Krajowej z dnia 27 listopada 2019 r. oraz z dnia 7 lutego 2020 r., odmówił zezwolenia na pociągnięcie do odpowiedzialności karnej prokuratora Prokuratury Rejonowej w P. – K.L. za czyny polegające na tym, że:

1. od nieustalonego okresu czasu do dnia 28 stycznia 2019 r. w P., pełniąc funkcję publiczną prokuratora i działając publicznie, tj. w budynku urzędu publicznego w powszechnej jednostce organizacyjnej prokuratury, w Prokuraturze Rejonowej w P., nie dopełnił swoich obowiązków określonych w art. 2 i art. 96 ustawy z dnia 28 stycznia 2016 r. – Prawo o prokuraturze (Dz. U. z 2019 r., poz. 740) w zakresie ścigania przestępstw i stania na straży praworządności, a nadto postępując niezgodnie ze ślubowaniem prokuratorskim, naruszając powagę sprawowanego urzędu i osłabiając zaufanie obywateli co do swojej bezstronności jak i innych prokuratorów, poprzez wyrażanie aktywizmu politycznego, w swoim gabinecie umieścił w ogólnie widocznym miejscu rysunek przedstawiający wizerunek Posła na Sejm Rzeczypospolitej Polskiej J.K. przyodzianego w mundur i w pozie nawiązującej do nazistowskiej formacji militarnej NSDAP, który to rysunek poprzez swoją część graficzną jak i część językową odnoszącą się do semantycznego i obiektywnego odbioru, nawiązywał do totalitarnego ustroju państwowo-politycznego oraz porównywał pokrzywdzonego do A.H. – sztandarowego przywódcy III Rzeszy, a tym samym w istniejącym w Polsce stopniu kultury i uobyczajnienia, poprzez zamieszczone słowa, gesty, pozy osób zamieszczonych w części graficznej oraz transpozycję konotacji odnoszących się do przywódcy III Rzeszy na osobę wskazaną w wydruku, znieważył tę osobę, czym działał na szkodę interesu prywatnego w/w pokrzywdzonego wyrażającego się w nienaruszalności przypisanej mu godności ludzkiej oraz zachowania i poszanowania przynależnej mu czci, jak również na szkodę interesu publicznego

wyrażającego się w zaufaniu obywateli do obiektywnego wyjaśniania okoliczności zdarzeń będących przedmiotem prowadzonych postępowań, stosowania się do obowiązujących norm prawnych, apolityczności prokuratora mającego strzec powagi sprawowanego urzędu, unikania wszystkiego co mogłoby przynieść ujmę jego godności i osłabiać zaufanie do jego bezstronności oraz innych funkcjonariuszy publicznych wykonujących obowiązki służbowe w Prokuraturze, tj. o czyn z art. 231 § 1 k.k. i 216 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k.,

2. w nieustalonym okresie czasu, nie wcześniej niż od dnia 22 grudnia 2014 r. i nie później niż do dnia 28 stycznia 2019 r., na użytkowanej w P., w budynku urzędu publicznego w powszechnej jednostce organizacyjnej prokuratury, w Prokuraturze Rejonowej w P., stacji roboczej komputera PC KBT PRO nr seryjny (...) przechowywał i posiadał plik graficzny – picture_001487CAA500.jpg zawierający w sobie treść pornograficzną z udziałem małoletniego, tj. o czyn z art. 202 § 4a k.k.

Zażalenia na uchwałę wnieśli prokurator Wydziału Spraw Wewnętrznych Prokuratury Krajowej oraz Pierwszy Zastępca Rzecznika Dyscyplinarnego Prokuratora Generalnego. Obwiniony wniósł odpowiedź na obydwa zażalenia.

Uchwałą z dnia 10 września 2020 r., sygn. II DO 62/20, Sąd Najwyższy - Izba Dyscyplinarna po rozpoznaniu w Izbie Dyscyplinarnej na posiedzeniu w dniu 10 września 2020 r. zażalenia Pierwszego Zastępcy Rzecznika Dyscyplinarnego Prokuratora Generalnego oraz zażalenia prokuratora Wydziału Spraw Wewnętrznych Prokuratury Krajowej na uchwałę Sądu Dyscyplinarnego przy Prokuratorze Generalnym z dnia 6 maja 2020 r., sygn. akt PK I SD (...) w przedmiocie odmowy zezwolenia na pociągnięcie prokuratora do odpowiedzialności karnej za czyny z art. 231 § 1 k.k. i 216 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. oraz art. 202 § 4a k.k.:

1. zmienił zaskarżoną uchwałę w ten sposób, że zezwolił na pociągnięcie do odpowiedzialności karnej prokuratora K.L. za to, że od nieustalonego okresu czasu do dnia 28 stycznia 2019 r. w P., działając publicznie, tj. w budynku urzędu publicznego w powszechnej jednostce organizacyjnej prokuratury, w Prokuraturze

Rejonowej w P., w swoim gabinecie umieścił w ogólnie widocznym miejscu rysunek przedstawiający wizerunek Posła na Sejm Rzeczypospolitej Polskiej J. K. przyodzianego w mundur i w pozie nawiązującej do nazistowskiej formacji militarnej NSDAP, który to rysunek poprzez swoją część graficzną jak i część językową odnoszącą się do semantycznego i obiektywnego odbioru, nawiązywał do totalitarnego ustroju państwowo-politycznego oraz porównywał pokrzywdzonego do Adolfa Hitlera – sztandarowego przywódcy III Rzeszy, a tym samym w istniejącym w Polsce stopniu kultury i uobyczajnienia, poprzez zamieszczone słowa, gesty, pozy osób zamieszczonych w części graficznej oraz transpozycję konotacji odnoszących się do przywódcy III Rzeszy na osobę wskazaną w wydruku, znieważył J. K., czym działał na szkodę interesu prywatnego w/w pokrzywdzonego wyrażającego się w nienaruszalności przypisanej mu godności ludzkiej oraz zachowania i poszanowania przynależnej mu czci, tj. o czyn z art. 216 § 1 k.k., w pozostałym zakresie zaskarżoną uchwałę utrzymał w mocy, ponadto obciążył kosztami postępowania odwoławczego Skarb Państwa.

Sąd Dyscyplinarny przy Prokuratorze Generalnym na posiedzeniu w dniu 20 stycznia 2021 r., postanowieniem o sygn. PK I SD (...) w pełni podzielił zasadność wniosku o przedłużenie okresu zawieszenia na dalszy, oznaczony okres, tj. do dnia 27 lipca 2021 r.

Do Sądu Dyscyplinarnego przy Prokuratorze Generalnym w dniu 7 lutego 2021 r. wpłynęło odwołanie obwinionego od postanowienia tegoż sądu z dnia 20 stycznia 2021 r. o sygn. PK I SD (...). w przedmiocie zawieszenia go w czynnościach służbowych na dalszy niezbędny okres tj. do dnia 27 lipca 2021 r. Obwiniony zaskarżył postanowienie w całości. Zarzucił zaskarżonemu postanowieniu:

1. obrazę przepisów postępowania poprzez niezastosowanie art. 117 § 2 k.p.k. i przeprowadzenie posiedzenia pomimo usprawiedliwienia nieobecności przez uczestnika postępowania, nieustosunkowanie się do wniosku o jego odroczenie z powodu usprawiedliwionej nieobecności uczestnika, nieprzekazanie stronie postępowania odpisu wniosku złożonego przez rzecznika dyscyplinarnego o przedłużenie zawieszenia w czynnościach

służbowych, w wyniku czego strona postępowania, która nie mogła wziąć udziału w posiedzeniu nie miała możliwości ustosunkowania się do złożonego wniosku i przedstawienia swych argumentów, co w praktyce uniemożliwiło skorzystanie z uprawnień wynikających z art. 116 k.p.k. polegających na uniemożliwieniu złożenia wniosków i oświadczeń na piśmie, co w konsekwencji mogło mieć wpływ na treść orzeczenia;

2. błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia polegających na przyjęciu, iż uczestnikowi postępowania można zarzucić popełnienie przestępstw opisanych w art. 212 § 1 k.k. i art. 256 § 1 k.k. podczas gdy Izba Dyscyplinarna Sądu Najwyższego uchwałą z dnia 10 września 2020 r. w sprawie II DO 62/20 wyraziła zgodę na pociągnięcie do odpowiedzialności karnej uczestnika postępowania wyłącznie ze względu na popełnienie przestępstwa prywatnoskargowego opisanego w art. 216 § 1 k.k., co mogło mieć wpływ na treść orzeczenia.

Podnosząc powyższe zarzuty, obwiniony wniósł o uchylenie zaskarżonego postanowienia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania do Sądu Dyscyplinarnego przy Prokuratorze Generalnym w W.

Argumentacja Sądu Najwyższego

Sąd Najwyższy zważył, co następuje,

Odwołanie nie jest zasadne i, jako takie, winno być oddalone.

Instytucja zawieszenia w czynnościach stanowi tymczasowy środek reagowania wobec obwinionego, właściwy postępowaniu dyscyplinarnemu. Stosuje się ją – po wszczęciu postępowania i najwyżej na czas jego trwania – wówczas, gdy z uwagi na charakter zarzuczonego obwinionemu przewinienia konieczne jest natychmiastowe odsunięcie go od wykonywania obowiązków służbowych.

Wyróżnia się dwie funkcje zawieszenia prokuratora w czynnościach służbowych. Po pierwsze, chroni ono autorytet prokuratury, a także dalej jeszcze

idący interes publiczny przed szkodami, jakie mogłoby spowodować pełnienie funkcji prokuratorskich przez obwinionego, stojącego przecież pod dyskwalifikującym go zarzutem. Po wtóre, odgrywa doniosłą rolę wychowawczą, będąc moralnym przeżyciem zarówno dla obwinionego, jak i dla jego współpracowników (postanowienie SN z 24.04.2019 r., I DO 5/19, Legalis 1915736; A. Kiełtyka, W. Kotowski, A. Ważny, Prawo o prokuraturze. Komentarz, Lex Omega 10610, 2016). Przedłużenie zawieszenia w czynnościach jest czasowo skorelowane z możliwą długością postępowania dyscyplinarnego przed Sądem Najwyższym (postanowienie SN z 31.01.2019 r. I DSK 2/18, Legalis 1872681).

Instytucja zawieszenia w czynnościach oraz kwestie związane z przedłużeniem zawieszenia na dalszy niezbędny okres i zaskarżeniem postanowienia wydanego w tym przedmiocie, uregulowane zostały w przepisach art. 150 § 1-8 ustawy Prawo o prokuraturze. Podkreślić należy, że samo postępowanie w przedmiocie przedłużenia zawieszenia w czynnościach, nie zostało odrębnie uregulowane w ustawie Prawo o prokuraturze. Z tej przyczyny, we wskazanym zakresie, na podstawie art. 171 pkt 1 ustawy z dnia 28 stycznia 2016 roku – Prawo o prokuraturze, odpowiednie zastosowanie znajduje przepis art. 96 § 1 i 2 k.p.k. Zgodnie z treścią powyższego przepisu, strony oraz osoby niebędące stronami, jeżeli ma to znaczenie dla ochrony ich praw lub interesów, mają prawo wziąć udział w posiedzeniu wówczas, gdy ustawa tak stanowi, chyba że ich udział jest obowiązkowy (art. 96 § 1 k.p.k.). W pozostałych wypadkach strony mają prawo wziąć udział w posiedzeniu, jeżeli się stawia, chyba że ustawa stanowi inaczej (art. 96 § 2 k.p.k.).

Sąd Najwyższy, opierając się na poglądach utrwalonych w doktrynie uważa, że zgodnie z treścią przepisu art. 96 § 2 k.p.k. sąd nie ma obowiązku zawiadamiania strony o terminie takiego posiedzenia (por. M. Kurowski w: D. Świecki, Kodeks postępowania karnego. Komentarz. Tom I, 2018, s. 481) a co dopiero mówić o wstrzymywaniu postępowania w sytuacji nieobecności obwinionego. Dodać należy, że postępowanie w przedmiocie przedłużenia zawieszenia prokuratora w czynnościach jest zaledwie postępowaniem wpadkowym, w sytuacji, w której postępowaniem głównym jest postępowanie

dyscyplinarne. To w jego toku obwiniony ma główne instrumenty przysługujące mu w ramach prawa do obrony, gdyż to właśnie rozstrzygnięcie dyscyplinarne pociąga za sobą najbardziej doniosłe skutki zawodowe dla konkretnego prokuratora lub sędziego. Biorąc pod uwagę, że w niniejszej sprawie toczyło się również postępowanie delibacyjne, stwierdzić należy, że obwiniony miał i jeszcze będzie mieć wiele okazji do zaprezentowania swojego stanowiska. W ramach zaś niniejszej procedury, najbardziej istotnym środkiem realizacji prawa do obrony jest rozpatrywane właśnie odwołanie od postanowienia Sądu Dyscyplinarnego przy Prokuratorze Generalnym.

Reasumując w ocenie Sądu Najwyższego, Sąd Dyscyplinarny przy Prokuratorze Generalnym procedował, nie naruszając praw skarżącego. Należy podkreślić, że Sąd Dyscyplinarny nie miał obowiązku wstrzymywania postępowania w sytuacji nawet usprawiedliwionej nieobecności obwinionego, bo takiego obowiązku żaden przepis nie przewiduje. Prokurator mógł jednakże wziąć udział w przedmiotowym posiedzeniu, gdyby się na nim stawił.

W odniesieniu do drugiego zarzutu odwołania, to należy podkreślić, że w myśl dyspozycji przepisu art. 143 ustawy – Prawo o prokuraturze, stwierdzenie w toku postępowania dyscyplinarnego przed sądem, że obwiniony swoim czynem wyczerpał również znamiona przestępstwa, obliguje sąd dyscyplinarny do wydania z urzędu zgody na pociągnięcie prokuratora do odpowiedzialności karnej, co jednak nie wstrzymuje biegu postępowania dyscyplinarnego (A Kiełtyka, komentarz do art. 143 [w:] A. Reczka, Prawo o prokuraturze, Warszawa 2017, s. 157; R.A. Stefański, Postępowanie w sprawie wydania zezwolenia na pociągnięcie prokuratora do odpowiedzialności karnej, sądowej lub administracyjnej, Prok. i Pr. 1997/3, s. 65 i n.). każde przestępstwo nieumyślne, każde ścigane z oskarżenia prywatnego, a także każde zagrożone karą mniej surową niż 5 lat pozbawienia wolności - będzie fakultatywną przesłanką do zawieszenia w czynnościach, niezależną od tej określonej w art. 150 § 1 ustawy z 2016 r. Prawo o prokuraturze (T. Janeczek, A. Roch, Prokuratura i Prawo z 2017 r., nr 4, s. 124).

Podkreślić należy, że przestępstwo opisane w art. 216 § 1 Kodeksu karnego, mimo niewielkiego ciężaru gatunkowego w przypadku zwykłych obywateli, jest

przestępstwem bardzo specyficznym, jeśli jego sprawcą jest urzędnik państwowy, zwłaszcza taki od którego wymaga się niezależności i apolityczności. Fakt, iż sąd w postępowaniu delibacyjnym ograniczył zakres odpowiedzialności karnej obwinionego prokuratora nie ma tu zatem żadnego wymiernego znaczenia dla zasadności lub niezasadności zawieszenia prokuratora w czynnościach.

Zgodnie z art. 97 § 1 ustawy – Prawo o prokuraturze, w okresie zajmowania stanowiska prokurator nie może należeć do partii politycznej ani brać udziału w żadnej działalności politycznej. Niedochowanie tego wymogu w sposób oczywisty stawia pod znakiem zapytania moralne kwalifikacje prokuratora do prowadzenia postępowań wobec osób sprawujących określone funkcje polityczne lub deklarujących publicznie określone poglądy polityczne. W niniejszym postępowaniu, obwiniony dokonał rażącego naruszenia przepisu art. 97 § 1 Prawa o prokuraturze, tyle że w jego negatywnym wymiarze. Z normy tej bowiem wynika nie tylko bezwzględny zakaz manifestowania przez prokuratora wyznawanych przez niego przekonań politycznych, ale również – zakaz deprecjonowania poglądów przeciwnych do swoich i związany z nim zakaz obrażania polityków, z których przekonaniem prywatnie prokurator się nie zgadza. Zrównanie demokratycznie wybranego polskiego posła, lidera partii rządzącej ze zbrodniarzem, mającym na sumieniu śmierć milionów obywateli polskich również pochodzenia żydowskiego, nie tylko rażąco narusza godność urzędu prokuratorskiego poprzez skrajną stronniczość jego piastuna, ale nie licuje nawet z regułami prowadzonej w sposób cywilizowany dyskusji politycznej, w której udział został normatywnie prokuratorowi zakazany.

Popełnienie deliktu dyscyplinarnego polegającego na znieważeniu jakiegokolwiek polityka poddaje w wątpliwość także na przyszłość zdolność obwinionego do rzetelnej oceny każdego stanu faktycznego, w którym występować będzie element polityczny. W przyszłych sprawach prowadzonych przez prokuratora K. L., podsądni identyfikujący się z poglądami pokrzywdzonego w niniejszej sprawie, będą mogli słusznie obawiać się stronniczości obwinionego, wyrażającej się w jego ewentualnych uprzedzeniach, zwłaszcza, że analizowany

stan faktyczny sugeruje emocjonalnie negatywny stosunek obwinionego do konkretnej osoby, a przez to całego ugrupowania politycznego.

Cały powyższy wywód wskazuje jednoznacznie, że zawartość szkodliwości społecznej, a wraz z nią – szkodliwości korporacyjnej czynu popełnionego przez obwinionego jest wystarczająco duża, by nie zgadzać się – na tym etapie postępowania - na powrót obwinionego do wykonywania zawodu. Czas ten – w głębokim przekonaniu Sądu Najwyższego – jest nie tylko czasem przeznaczonym dla organów dyscyplinarnych na przeprowadzenie postępowania dyscyplinarnego, ale również – czasem dla obwinionego na przeprowadzenie właściwej refleksji nad swoim niefrasobliwym postępowaniem, w sposób skuteczny podważającym w opinii publicznej zaufanie in gremio do urzędu prokuratorskiego. Z drugiej strony, Sąd Najwyższy zwraca uwagę, że w razie skazania obwinionego w postępowaniu dyscyplinarnym, a szczególnie – w postępowaniu karnym, obwiniony będzie zobowiązany – niezależnym i apolitycznym wykonywaniem swojego zawodu – do zmazania jaskrawo negatywnych skutków analizowanego deliktu.

Biorąc pod uwagę powyższe, Sąd Najwyższy – Izba Dyscyplinarna orzekł jak w sentencji.